

Kommunalt handlingsprogram för Karlshamns landsbygd 2007-2010

Antaget av kommunfullmäktige
§ 62, 2007-04-02

Innehåll

	Sidan
Sammanfattning	1
Inledning	2-4
Uppdraget	
Arbetets upplägg	
Syfte med programmet	
Avgränsning och definition av landsbygdsområdet	
Landsbygdsområdets befolkning	
Några utgångspunkter i korthet	4-7
Från regeringen	
Från länsstyrelsen	
Från Region Blekinge	
Från LUKA	
Från LRF	
Från landsbygdsriksdagen	
Övriga aktörer	
Principer för programmets strategier	7
Övergripande strategi	8
Strategi för företagande och sysselsättning	9
Strategi för boende	10
Strategi för generella förutsättningar	11-12
Strategi för programmets koppling till den ekonomiska planeringen	13
Bilagor	14

Sammanfattning

Karlshamns kommun arbetar för en långsiktig hållbar utveckling utifrån ekonomiska, ekologiska, sociala och kulturella aspekter. Det övergripande kommunala målet är en attraktiv kommun där människor vill och har förutsättningar att bo, verka och må bra.

Som ett led i kommunens strävan att bidra till arbetet med målets uppfyllelse presenteras nu detta kommunala handlingsprogram för landsbygden i Karlshamn med inriktning på mandatperioden 2007-2010.

Avsikten med handlingsprogrammet är att lyfta fram landsbygden, dess boende och verksamma som en av potentialerna för utveckling av välfärd och livskvalitet i hela kommunen.

Programmet tar fasta på landsbygdens särskilda förutsättningar genom att bland annat väga in de omfattande insatser, förslag och idéer som enskilda personer och föreningar arbetat med under åren via LUKA och LRF:s kommungrupp. Programarbetet tar även intryck av andra aktörers arbete med landsbygdsfrågorna såsom Regeringen, Länsstyrelsen, Region Blekinge med flera.

Det nationella landsbygdsprogrammet som avses gälla 2007-2013, samt motsvarande vad gäller Blekinge Läns strategi för landsbygdsutveckling uppmärksammas och blir mycket viktigt följa upp i det framtida lokala arbetet.

Ett antal strategiska inriktningar och åtgärdsförslag visar hur kommunen resonerar samt på vilket sätt kommunen avser att driva arbetet med landsbygdsfrågorna vidare i ytterligare steg:

Övergripande strategi

Strategi för företagande och sysselsättning

Strategi för boende

Strategi för generella förutsättningar

Strategi för programmets koppling till kommunens ekonomiska planering

Programmet ska förhoppningsvis ge stöd och vägledning för ökad samverkan och dialog mellan kommunen, myndigheter, organisationer, företag och enskilda avseende landsbygdens frågor och möjligheter.

Inledning

Karlshamns kommun arbetar för en långsiktig hållbar utveckling utifrån ekonomiska, ekologiska, sociala och kulturella aspekter. Det övergripande målet är en attraktiv kommun där människor vill bo och har förutsättningar att bo, verka och må bra. I visionen för Karlshamns kommun lyfts den goda livsmiljön fram som en viktig faktor för en positiv befolknings- och näringslivsutveckling. Landsbygden dess invånare och företag är härvid en tillgång och en möjlighet för hela kommunen.

Som ett led i kommunens strävan att bidra till arbetet med målets uppfyllelse presenteras nu detta kommunala handlingsprogram avseende landsbygden i Karlshamn.

Uppdraget

Kommunstyrelsen beslutade den 21 februari 2006 § 35 att ge i uppdrag till Suzanne Svensson (s) och Kennet Aronsson (c) att leda och organisera arbetet med att ta fram ett kommunalt handlingsprogram för landsbygden i Karlshamns kommun.

Uppdraget utgår bland annat från de önskemål som förts fram av landsbygdens intressenter såsom föreningen LUKA (Landbygdsutveckling Karlshamn), LRF:s kommungrupp och Länsbygderådet i Blekinge län.

Arbetets upplägg

Handlingsprogrammet tar fasta på landsbygdens särskilda förutsättningar genom att bland annat beakta de omfattande insatser samt förslag och idéer som enskilda personer och föreningar arbetat med under åren via LUKA och LRF:s kommungrupp. Arbetet har även stimulerat utvecklingen av den lokala demokratin.

Programarbetet tar intryck av andra aktörers arbete med landsbygdsfrågorna varvid då kan nämnas korta fakta från Regeringen, Länsstyrelsen och Region Blekinge. Sådan verksamhet som bedrivs i annan form enligt speciallagstiftningar såsom Plan- och bygglagen och Miljöbalken kompletterar handlingsprogrammet. Kommunens arbete med den översiktsplan är exempel på detta.

En dialoggrupp för arbetsprocessen har inrättats med berörda förtroendevalda samt representanter från LUKA och LRF:s kommungrupp. Förvaltningssamordnare Bernt Ibertsson har knutits till programarbetet som sekreterare.

Samtal har ägt rum med Länsstyrelsen - Lantbruksdirektören under programarbetets gång.

Kommunstyrelsen har översänt samrådsförslaget till olika intressenter för synpunkter. Under samrådstiden genomfördes "Landsbygdsforum" med syfte att närmare diskutera programförslagets intentioner.

Efter samrådstidens slut har inkomna yttranden samlats och redovisats i en sammanfattande samrådsredogörelse. Ett bearbetat förslag till handlingsprogram kommer att framläggas för kommunfullmäktige för beslut om antagande under våren 2007.

3

Handlingsprogrammets syfte

Avsikten med handlingsprogrammet är att lyfta fram kommunens tätortsnära landsbygd, dess boende och verksamma som en av potentialerna för utveckling av välfärd och livskvalitet i kommunen. Programmet ger dessutom stöd och vägledning för ökad samverkan och dialog mellan kommunen, myndigheter, organisationer, företag och enskilda avseende landsbygdens hjärtefrågor och möjligheter.

Behovet av samverkan är särskilt tydligt vad gäller konkretisering till lokal nivå av det nationella landsbygdsprogrammet samt motsvarande för Blekinge län som gäller parallellt med det kommunala programmet. Det kommunala handlingsprogrammet visar därvid vilka strategiska inriktningar som kommunen vill sikta in sig på under mandatperioden 2007-2010.

Strategierna är vägledande och fungerar som riktningvisare för kommunens olika verksamheter. Förhoppningsvis kan de också fungera som inspirationskälla för dialog tillsammans med andra aktörer.

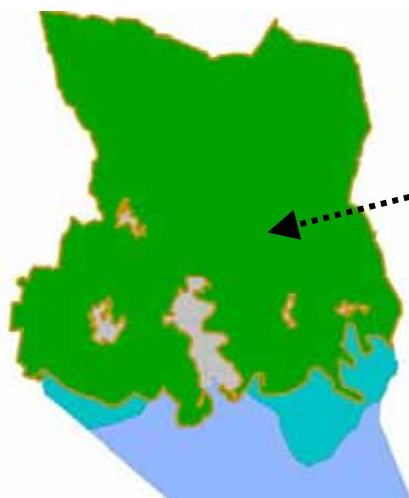
Programmets intentioner har en lokal förankring i det arbete som ett stort antal landsbygdsbor varit engagerade sedan 2003 i LUKA:s och LRF: s regi.

Avgränsning och definition av landsbygdsområdet

Staden och tätorterna har hittills fått mest uppmärksamhet i den kommunala planeringen med detaljerade mål, beskrivningar, bestämmelser osv. Inte minst gäller detta inom ramen för den fysiska planeringen. Kunskap och erfarenheter om landsbygdens problem och inte minst möjligheter behöver tydliggöras för att ”tätort och land” ska kunna samspela på det integrerade sätt som utgör grund för den hållbara kommunen Karlshamn.

Vi har valt att arbeta med det område som ligger utanför tätorternas finmaskiga gatuvägnät och detaljplanerade bebyggelse där landskapet på olika sätt är präglad av de areella näringarna. Glesbygdsverket definierar den typen av område som *tätortsnära landsbygd*, (mindre än 45 min bilväg till tätort).

Tätorterna Karlshamn, Mörrum, Asarum, Hällaryd, Åryd och Svängsta ingår inte i det nu aktuella programområdet. Skärgården ingår inte heller eftersom detta beskrivs i det kommunala skärgårdsprogrammet.

Karlshamns
landsbygd

Landsbygdsområdets struktur och befolkning

Vem kan beskriva landsbygden i Karlshamns kommunen med större inlevelse än LUKA och dess medlemmar? Vi har därför valt att göra ett utdrag ur en av LUKA:s rapporter som på ett fint sätt speglar vad det hela handlar om:

” Karlshamns kommuns landsbygd är utan tvekan en av de vackrare och mest omväxlande i landet. De tre trappstegen med sitt kustlandskap, varierande mellanbygdslandskap och den lugna skogsbygden ger en mosaikartad helhet. Vi kan göra mycket för att göra landsbygden ännu mer attraktiv.

Landsbygden har mycket stor betydelse för kommunens näringsliv både när det gäller direkta och indirekta arbetstillfällen men även med en infrastruktur som har stor betydelse för kommunens hamnar och industrier.

Landsbygden har även andra fördelar såsom ren luft, närhet till natur- och kulturmiljö, tystnad, lugnare tempo och frihetskänsla. Andra fördelar är det rika föreningslivet, sociala kontakter, närhet till de små skolorna, trygga skolskjutsar, biblioteksfilialer, lokala bankkontor och bra lantbrevbärarservice.

Landbygdens befolkning känner, som boende i Karlshamns kommun i övrigt, en närhet till större städer, färjelägen, högskolor, E22 och Kustbanan.

Idag bor det ca 6000 personer på landsbygden det vill säga ca 20% av kommunens invånare. Dessa känner att det finns en stor utvecklingspotential för boende, tillväxt och livskvalitet”

Kommunens totala yta omfattar 83652 ha varav ca 58 % utgörs av tätortsnära landsbygd, ca 33% är hav, ca 6% är skärgård och ca 3 % är större tätorter (Karlshamn, Asarum, Mörrum, Hällaryd, Åryd och Svängsta).

Den tätortsnära landsbygden utgör ca 95% av kommunens landareal (hav och skärgård undantaget) och de större tätorterna ca 5%.

Några utgångspunkter i korthet Från Regeringen

Regeringen fattade den 20 juli 2006 beslut om ett nationellt landsbygdsprogram för perioden 2007-2013. Programmet är en del av EU:s jordbrukspolitik. Det övergripande målet är att programmet ska bidra till ekonomisk, ekologisk och social utveckling av landsbygden, se sammanfattning i *bilaga 1*.

Programmet är indelat i 4 delar, så kallade axlar. Respektive axel har olika mål och åtgärder.

Axel 1: Stimulerar jord- och skogsbruksföretagens konkurrenskraft, främst genom utveckling av kompetens och lärande, ny teknik och nya produkter.

Axel 2: Inriktningen är att bidra till att uppnå miljökvalitetsmålen samt öka landsbygdens attraktionskraft, för boende, företagande och besökande.

5

Axel 3: Här är det övergripande målet att öka bredden av landsbygdens näringsliv samt att förbättra livskvaliteten för dem som bor på landsbygden. Åtgärderna inom axeln ska stimulera lokalt entreprenörskap, företagande, miljöintegrerade produktionsmetoder och utvecklingsarbete.

Axel 4 - Leader: En genomförandemetod för axel 1-3. Bygger på lokal förankring, inflytande och samarbete genom partnerskap (offentligt-privat-ideellt), *se bilaga 2*.

Från Länsstyrelsen

Den nationella nivåns riktlinjer som redovisas kortfattat enligt ovan har stor betydelse för länsstyrelsens arbete med landsbygdsfrågorna i länet. Länsstyrelsen har tagit fram en inriktning för tillämpning av det nationella programmet *se bilaga 3*

Det finns ett klart behov av fortsatt dialog mellan kommunen, länsstyrelsen och andra aktörer såsom Leader om framtidens landsbygdsarbete.

Från Region Blekinge

I Region Blekinges utvecklingsprogram för 2006 – 2013 framförs att landsbygdens utveckling är en integrerad del i den regionala utvecklingen. Vidare noteras att denna utveckling ofta bygger på lokala initiativ. Den Blekingiska landsbygden har förutsättningar för god livskvalitet, attraktivt boende, rekreation och företagande. Jord- och skogsbruk är basnäringar som kan utvecklas till större mångsidighet. Naturnära turism ger möjligheter för nya företag. Satsningar på infrastruktur och kommunikationer inklusive utbyggnad av bredband måste gälla alla delar av Blekinge.

Regionen anser att en förutseende samhällsplanering måste ta hänsyn till att samspelet mellan stad och land fungerar. För detta behövs olika insatser som underlättar för både kvinnor och män att välja var man vill bo och verka. Engagemang, nya metoder, ny teknologi, entreprenörskap, nya produkter och nya tjänster är andra ledstjärnor i Region Blekinges programskrivning.

Vid ett arbetsmöte med representanter från Regionen, kommunerna, Leader +, Länsbygderådet, Blekinge utvecklingscentrum - BUC m.fl. diskuterades bland annat behovet att landsbygdsplaneringen på olika nivåer i länet/regionen, präglas av samverkan.

Från LUKA

Föreningen LUKA (Landbygdsutveckling i Karlshamn) är en "paraplyförening" där hembygdsföreningar, bygdegrupper, LRF och enskilda är medlemmar).

Sedan LUKA bildades i april 2002 har föreningen arbetat fram en "egen" plan för landsbygdens utveckling i två steg. LUKA betonar att arbetet har präglats av ett underifrån-perspektiv och demokratiska former. Kommunens demokratiprogram har därvid varit inspirationskälla.

6

Steg 1

Ca 130 personer, boende och verksamma, på Karlshamns landsbygd deltog aktivt i 11 studiecirkel i regi av studieförbunden Vuxenskolan och ABF. En sammanvägd rapport med förslag och idéer antogs på ett välbesökt medlemsmöte i november 2003.

Steg 2

Vid ett uppföljande medlemsmöte i LUKA fick föreningens styrelse i uppdrag att arbeta vidare med fokus på boende- och sysselsättningsfrågorna vilka bedömdes som särskilt angelägna och grundläggande för utveckling och tillväxt. Arbetet med detta pågick under tiden juli till december 2004. 100-talet personer engagerades i fokuserarbetet.

Resultatet av arbetet presenterades i början av 2005. LUKA:s kunde nu konkretisera ett antal förslag och åtgärder. En rapport överlämnades till kommunens nämnder.

I kommunens dialog med LUKA och LRF har framförts önskemål om att kommunen bör arbeta fram ett *politiskt* handlingsprogram som visar *kommunens* viljeinriktning vad gäller landsbygdsfrågorna. Det arbete som LUKA och LRF har lagt ner i ovannämnda process tillsammans med de boende och verksamma på landsbygden föreslogs utgöra underlag, *se bilaga 4*.

Från LRF

LRF anför i ett eget visionsdokument att de gröna näringarna står för 10% av sysselsättningen i Sverige och ger jobb åt mer än 420 000 personer. Vidare framförs att de gröna näringarna sammanlagt står för 8% av landets totala BNP. I visionen framhålls att LRF blir ledande vad gäller tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft 2010.

LRF menar att visionen ger stora samhällsvinster och minst 35 000 nya jobb. Dokumentet innehåller även förslag till åtgärder för att uppfylla visionen.

Från Landsbygdsriksdagen

Landsbygdsriksdagen är en nationell mötesplats för landsbygdsutveckling som arrangeras av Folkrorelserådet. Här träffas bygdegrupper och andra intressenter från hela landet för att diskutera och utbyta erfarenheter och goda exempel. I mars/april 2006 genomfördes landsbygdsriksdagen i Sjuhäradsbygden/ Borås. Som exempel på ståndpunkter som framkom där kan nämnas:

- att det krävs en kraftfull politik i hela landet för med helhetssyn och samordning nå ett hållbart Sverige,
- att politiken måste utgå från medborgarnas engagemang,
- att vi måste vårda, ta tillvara och utveckla landsbygdens produktiva resurser. Landsbygden är mycket viktig i den kommande och oundvikliga energiomställningen som producent av biomassa.
- att det lokala inflytandet måste stärkas. Byarörelsen är då en stor och viktig resurs.
- att infrastruktur och annan basservice fungerar bra också på landsbygden. Lösningar över sektorsgränser, flexibla och smarta lösningar måste till som också passar i den lilla byn.

Från övriga aktörer

Andra aktörer som arbetar på olika sätt för att främja landsbygdens utveckling i länet är Länsbygderådet i Blekinge, Coompanion (Blekinge Utvecklingscentrum), Leader + i Blekinge och studieförbunden.

Principer för upplägg av programmet

Tanken är att de strategier och åtgärder som föreslås i det följande ska visa hur kommunen resonerar samt vilka strategiska inriktningar som ska driva kommunens arbete med landsbygdsfrågorna vidare i ytterligare steg.

Med stöd i programmets utgångspunkter formuleras **en övergripande strategi** som är vägledande för kommunens arbete med landsbygdsfrågorna under i första hand under innevarande mandatperiod. Till strategin kopplas ett antal övergripande åtgärder som föreslås genomföras på kort eller lite längre sikt.

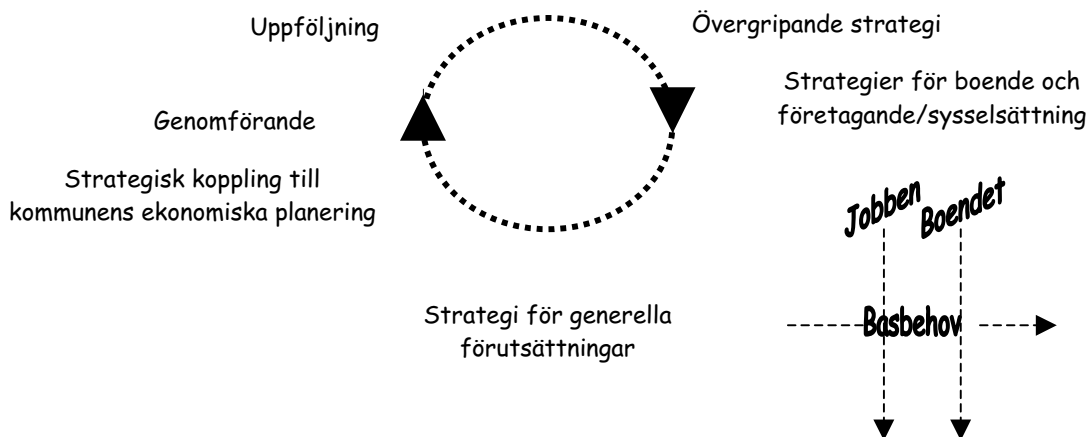
I den dialog, med LUKA och LRF:s kommungrupp, som ingått i programarbetet har prioritering och fokusering skett med avseende på boende- och sysselsättningsfrågorna. Med stöd i detta föreslås således en **strategi för företagande och sysselsättning** samt en **boendestrategi**.

För att kunna realisera ambitionerna vad gäller sysselsättning och boende finns dessutom **en strategi för generella förutsättningar** (basbehov) som är giltiga för såväl boendet som för jobben.

Dessutom anges en **strategi för programmets koppling till kommunens ekonomiska planering**.

Programprincipen

Några utgångspunkter i korthet

Övergripande strategi

Landsbygden i Karlshamn uppfattas som integrerad med staden och tätorterna. Samverkan mellan tätortsområdena och den omgivande tätortsnära landsbygden förstärker landsbygdens möjligheter. Flödet av människor och resurser samt samverkan och dialog mellan olika aktörer bidrar till att upprätthålla och utveckla bygden.

Samarbetet mellan kommun och staten, och med kooperativa, privata och ideella krafter präglas av en insikt om att landsbygden måste utvecklas på egna villkor och förutsättningar. Utveckling och tillväxt startar nästan alltid som initiativ från individer med entreprenörsanda.

Kommunen ser positivt på människor som vill och väljer att bo och verka på landsbygden. Några har sysselsättning på platsen, andra finner ny sådan och ytterligare några väljer att pendla.

Insikten om jord- och skogsbrukets betydelse som viktig grund för många olika verksamheter på landsbygden och för landskapet, ska öka.

Handlingsprogrammets övergripande syfte är att driva på och markera vikten av utveckling och framtidstro i alla kommundelar. Det är förenligt med hållbar utveckling i kommunen att arbeta för en positiv befolkningsutveckling även i den tätortsnära landsbygden.

Förslag till kommunala åtgärder under mandatperioden

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för landsbygdsfrågorna. Styrelsen ger ett särskilt uppdrag till ledamot/ledamöter att vara kontaktpolitiker för landsbygdens frågor. I uppdraget ingår att samordna kommunorganisationens genomförande av det nu aktuella handlingsprogrammet samt erforderlig dialog med Region Blekinge, Länsstyrelsen m.fl med anledning av det nationella och regionala landsbygdsprogrammet (Blekinge Läns strategi för landsbygdsutveckling).

Kommunstyrelsen budgeterar och hanterar även fortsättningsvis ekonomiskt stöd till utveckling av det ideella landsbygdsarbetet enligt den modell som LUKA står för där kommuninvånarnas delaktighet och engagemang för landsbygden är ledord.

Kommunstyrelsen arrangerar minst en gång under mandatperioden ett öppet "Landsbygdsforum" i samarbete med LUKA och LRF:s kommungrupp. Länsstyrelsens medverkan är viktig. Syftet med arrangemanget är att dels att följa upp det nu aktuella programmet och dels att fånga upp och tydliggöra ny kunskap och erfarenheter från omvärlden. Landsbygdsforum kan även utformas i "temaform".

Kommunstyrelsen avsätter i sin budget medel för det övergripande arbetet med landsbygdsfrågorna samt för konkreta åtgärder inom något av styrelsens specifika ansvarsområden. Vid kommunens arbete generellt med landsbygdsutveckling bör den så kallade **Leader - metoden** tillämpas så långt detta är möjligt. Metoden vill stimulera ökad konkurrenskraft på varor och tjänster på landsbygden genom partnerskap, underifrånperspektiv, nytänkande och nätverk. Beredskap för offentlig finansiering av framtida Leader-projekt, inom ramen för landsbygdsprogrammet, budgeteras av berörd nämnd/styrelse.

Kommunstyrelsen samordnar att arbetet med de behov och förslag som redovisas under avsnittet "Generella förutsättningar", beaktas och avvägs i berörda nämnders/styrelsers budgetarbete och verksamhetsplanering. Arbetet avrapporteras till kommunstyrelsen.

Strategi för företagande och sysselsättning

På Karlshamns landsbygd finns enligt LUKA:s inventering ca 350 företag som har sitt säte där. Företagen skapar tillväxt och sysselsättning som gör det möjligt att verka och bo på landsbygden. De areella näringarna kommer även i framtiden att ha stor betydelse för landsbygdens utveckling. Behovet av diversifiering inom jordbruket uppmärksammas allt mer. Nya grödor kan bidra till ett naturligt öppethållande av markerna. De gröna näringarnas potential som framtida energiproducent är viktig för hållbar utveckling och klimatfrågan.

Småskalig livsmedelsförädling och andra produkter som härrör från jordbruket kan knyta an till den lokala identiteten och bilden av det ”Karlshamniska” natur- och kulturlandskapet. Kommunens roll som inköpare och konsument kan driva på denna utveckling.

Det öppna landskapet och dess värden skapar efterfrågan på aktiv natur- och kulturlandskapsvård. Ett verksamhetsfält som kan bli en allt viktigare tjänsteutbud för näringsidkare på landsbygden. Det finns också en potential för landsbygdsföretagen att nyttja landskapets utvecklingsmöjligheter för turismen. Upplevelseturism och fisketurism bidrar till ökad kunskap om landsbygden och bättre folkhälsa vilket i hög grad är förenligt med hållbar utveckling.

Utveckling av företagandet enligt ovan ger ringar på vattnet där olika småföretag eller företag inom det diversifierade jordbruket kan erbjuda servicetjänster, guidning, mat, logi, utrustning och annat material mm.

Förslag till kommunala åtgärder 2007 och 2008

Kommunstyrelsen tar initiativ till att det ”byggs broar” mellan landsbygdsföretagen i form av branschvisa och/eller geografiskt baserade nätverk mellan företagare på landsbygden. Den relativt nybildade företagareföreningen i Åryd är ett gott exempel på hur man i som företagare kan arbeta konkret för sin bygds utveckling.

Kommunstyrelsen arbetar för att regionala medel ställs till nätverkens förfogande för kompetensutveckling om det nya nationella landsbygdsprogrammets möjligheter, Leader – metodiken mm. Nya kunskapsområden och ny teknik inom den ”gröna sektorn” belyses såsom biogas från vall, energigrödor för uppvärmning av bostäder, förutsättningar för lokal produktion och distribution av livsmedel samt utveckling av turism utifrån landsbygdens förutsättningar.

Kommunstyrelsen tar upp en diskussion med Länsstyrelsen och Leader om möjligheterna att med hjälp av medel från länets landsbygdsprogram utveckla företagsservicen till landsbygdens företag så att dessa kan få riktad information om idéutveckling, myndighetskontakter, support mm.

Kommunstyrelsen tar via arbetsmarknadsenheten initiativ till att, i dialog landsbygdsföretagen, se över möjligheterna att få arbetspraktik och sommarjobb även på landsbygden för att på så sätt marknadsföra landsbygdens jobb och samtidigt sprida kunskaper om landsbygdens kulturarv mm.

Förslag till kommunala åtgärder 2009 och 2010

Senast hösten 2008 genomför ***kommunstyrelsen*** en uppföljning/utvärdering av de insatser som föreslås enligt ovan i dialog med berörda intressenter. Eventuella behov av kommunala åtgärder för den senare halvan av mandatperioden bör sedan komplettera programmet.

Strategi för boende

Kommunen har en positiv inställning till boende och byggande på landsbygden. Vid genomförande av den tidigare beskrivna strategin för företagande och sysselsättning förväntas behovet av insatser öka för att också följa upp efterfrågan på tomtmark och andra nysatser.

I Karlshamns kommun är avstånden från landsbygden till närbelägna tätorter inte stora. Det är fullt möjligt att kombinera tätortens möjligheter med landsbygdens särskilda kvaliteter. Ett viktigt motiv för många är att de söker en boendemiljö med mindre stress och närmare natur- och kulturlandskapet. Möjligheter till ekologiskt och resurssnålt byggande är för andra ytterligare en drivfjäder liksom möjligheter att förverkliga intresset för hästar och annan mindre djurhållning. Landsbygden kan möta upp de boendes unika önskemål vad gäller attraktivitet och utformning.

I kommunens översiktsplan beskrivs sådana allmänna hänsyn som ska tas vid byggande enligt olika lagstiftningar. Som exempel kan nämnas hänsynsregler i Miljöbalken och Plan- och bygglagen. Ibland finns det motstridiga intressen som byggnadsnämnden som myndighet måste hantera och avväga i samband med planering och bygglovprövning. Nämndens rådgivning till allmänheten i byggfrågor är viktig för att undvika och förebygga konflikter. En fråga vid valet av tomtmark, som måste övervägas noga, är risken för konflikter mellan boende och jordbruksnäringen. Allmänt sett är det viktigt att komma ihåg att förutsättningarna för boende är olika i de olika kommundelarna. Kommunen är en liten markägare på landsbygden. Ökat boende förutsätter således samverkan, lokalt intresse och då särskilt från markägarnas sida vad gäller avstyckning av tomtmark.

Förslag till kommunala åtgärder 2007 och 2008

Kommunstyrelsen initierar en diskussion med Länsstyrelsen och Leader om möjligheter att inom ramen för det nya nationella landsbygdsprogrammet erhålla ekonomiskt stöd till en fördjupad studie av möjligheter till framtida nybyggande på Karlshamns landsbygd och då med hjälp av Leader-metoden som arbetsmodell. Samverkan med markägare är nödvändig. De kunskapsunderlag som tidigare arbetats fram via LUKA:s studiecirkel är viktig ”input” i den processen. I studien ingår att undersöka intresset hos någon eller några markägare/exploatörer att på någon plats/några platser på landsbygden bygga attraktiva bostäder med miljöintegrerade produktionsmetoder, gärna med lokala inslag. Resultatet av studien kan med fördel presenteras vid ett ”Landsbygdsforum”.

Byggnadsnämnden svarar för genomförandet av den ovannämnda studien i samverkan med kommunstyrelsen. Grundläggande kriterier för utredningen arbetas fram i samverkan med LUKA, LRF:s kommungrupp, länsstyrelsen, Leader+ och kommunstyrelsen. Studien kan initiera behov av planläggning alternativt lokaliseringsprövning. Intresse och efterfrågan av möjliga tomter på privat mark ajourhålls.

Många äldre på landsbygden vill ha ett bekvämt boende men ändå bo kvar i sin hembygd. Enplans lägenheter i attraktiv miljö för de äldre skulle kunna innebära att hus frigörs till unga familjer genom omflyttning. I kommunfullmäktiges strategi -”Boende på äldres villkor”- finns ett uppdrag till **KABO** och **Servicenämnden** att genomföra en intressestudie vad gäller seniorbostäder hos boende- och exploateringsintressenter. I uppdraget ingår att studien även omfattar de äldres önskemål på landsbygden. Studiecirkelformen kan vara en lämplig metodik och bör omfatta samtliga kommundelar. **Omsorgsnämnden** har ett ansvar att medverka i samhällsplaneringen och bidrar med kunskap och erfarenhet i studien.

Förslag till kommunala åtgärder 2009 och 2010

Senast hösten 2008 genomför **kommunstyrelsen** en uppföljning/utvärdering av de insatser som föreslås enligt ovan i dialog med berörda intressenter. Eventuella behov av kommunala åtgärder för den senare halvan av mandatperioden bör sedan komplettera programmet.

Strategi för generella förutsättningar

Kommunfullmäktiges riktlinjer vad gäller landsbygdspolitikens olika politikområden hanteras via nämnderna och de kommunala bolagen. Inte minst för landsbygdens del är det angeläget att tydliggöra att helhetssyn är viktig då flera av de kommunala åtgärderna tillsammans förstärker möjligheterna att bo och verka på landsbygden. Ett sektorsövergripande förhållningssätt behövs således i landsbygdspolitiken.

Ibland fastnar landsbygdsdialogen i argument som att ”om antalet boende och verksamma på landsbygden minskar så finns det mindre skäl att göra servicesatsningar”. Å andra sidan finns det motargument som säger tvärtom. Finns det bra offentlig service på landsbygden ökar intresset för boende och företagande där.

LUKA och LRF:s kommungrupp har i sin ”landsbygdsplanering” lyft fram några generella förutsättningar som är särskilt angelägna att beakta och som i hög grad berör både de boendes och företagarnas behov. Under programsamrådet har andra intressenter fört fram andra liknande behov och förslag.

Strategin för de generella förutsättningarna kopplar respektive påtalat behov och förslag till olika politik/ansvarsområden enligt nedan. ***Syftet är att ge möjlighet för nämnderna att var och en inom sitt ansvarsområde väga in förslaget/behovet inom ramen för sitt respektive mål- och budgetarbete.*** Då projekt planeras inom ramen detta program ska finansiering redovisas. Då Leader-metoden är aktuell anges kommunens andel av den offentliga finansieringen. Resultatet av detta arbete avrapporteras till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens politikområde

- Bredband skapar nya möjligheter för att kunna arbeta, studera och sköta sitt företag på distans. Utbyggnad med hög tillgänglighet viktig för alla. Samverkan nödvändig i länet. Viktigt att kommunen och länsstyrelsen ”är i takt”.
- El- och telesystem ska vara säkra. Kommunen kan spela en viktig roll som ”påtryckare” gentemot nätägarna.
- Kollektivtrafikens roll kommer troligen att öka i takt med ökande kostnader för att åka personbil.
- Landsbygden och dess möjligheter marknadsförs till kommuninvånare och presumtiva boende och företag.
- LRF påtalar vikten av ökad dialog med Miljöförbundet Blekinge Väst att LRF om förbundets tillsynsarbete på landsbygden. Av Miljöbalken framgår att tillsynsmyndighet är skyldig att genom rådgivning och information skapa förutsättningar för att balkens mål ska kunna uppfyllas.
- En ”lathund” med myndighetsregler och myndighetsinformation kan utgöra stöd för företagare på landsbygden.
- Beredskaps- och säkerhetsfrågor är viktiga även för landsbygdens invånare. Trygghet i ordets bredaste mening är nyckelord.

Servicenämndens politikområde

- Servicenämnden har ett ansvar övergripande upphandlingsfrågor. Möjligheter till inköp via lokala/regionala företag på landsbygden beaktas liksom tidigare upprättad rapport om ”Lokal produktion och distribution av livsmedel i Karlshamns kommun. (Miljönämnden, Karlshamns kommun 2002)

Teknik- och fritidsnämndens politikområde

- Vägnätet på landsbygden är en ”livsnerv” för utveckling och dess kvalitet är grundläggande. Trafikflödet på landsbygden är integrerat med flödet i övrigt i kommunen. Kommunens skötsel av enskilda vägar är mycket viktigt liksom att det finns statsbidrag för detta. Det kunskapsunderlag om landsbygdsvägarnas skötsel som arbetats fram av LRF:s kommungrupp utgör underlag i den kommunala vägunderhållsplaneringen.
- Behov och standard vad gäller vägbelysning på landsbygden behöver ses över.
- Byaskyltningen vid vägnätet på landsbygden är ett led i landsbygdsutvecklingen

BUS-nämndens politikområde

- Skola/barnomsorg är av yttersta vikt för unga och familjer. Barnens välbefinnande står i fokus för unga familjer som väljer att bosätta sig på landsbygden. Den tidigare verksamma fullmäktigeberedningens bedömningar om "Framtidens skola" ska beaktas liksom möjligheter till samverkan över kommungränsen. Landsbygdspolitiken måste innehålla barn,- ungdoms- och utbildningsperspektivet. Arbetet brådskar då vissa delar av landsbygden hotas av en negativ trend vad gäller befolkningsutvecklingen.
- De naturvårdsprojekt som nämnden och det lokala föreningslivet driver med stöd från naturvårdsverket är exempel på insatser som skapar en positiv utvecklingsanda och fina möjligheter för "Den hållbara skolan".
- En välanpassad skolskjutsverksamhet är nödvändig för barnfamiljers vilja att bo på landsbygden. Tillgänglighet, trygghet och säkerhet är nyckelord.

Kulturnämndens politikområde

- Kulturnämnden ansvarar för konsumentfrågorna. Varuförsörjningen på landsbygden kommer i framtiden att behöva omprövas efter hand som landsbygdsprogrammets intentioner om boendet och företagandet ökar.

Kulturnämndens och Vuxenutbildningsnämndens politikområden

- Möjligheter till samordning avseende det livslånga lärandet för landsbygdens befolkning studeras närmare. Minilärcentra i kvarvarande filialbibliotek med utgångspunkt i nämndernas gemensamma resurser kan öppna nya vägar för distansstudier i hembygden.

Byggnadsnämndens politikområde

- Bygglövsfrågor och fysisk planering baseras bland annat från olika myndighetskrav vad gäller VA, miljö, natur- och kultur mm. Byggnadsnämndens samverkan med berörda myndigheter såsom Miljöförbundet Blekinge Väst, Länsstyrelsen, VA-verket med flera är viktig för tydliggörande, bedömning och tolkning av olika lagkrav. Enligt plan- och bygglagen ska byggnadsnämnden arbeta aktivt med att lämna råd och upplysningar till allmänheten om "sina frågor".
- Översiktsplanens rekommendationer för mark- och vattenanvändning sprids till allmänheten.
- Natur- och kulturmiljöerna är ofta ett resultat av människans arbete och inte minst av lantbrukarna. Miljöerna har ett stort bevarandevärde samtidigt som de kan utgöra attraktiva miljöer för nybyggnation. Ett balanserat synsätt härvidlag är en viktig grund för bedömningar om lägen för attraktivt boende även på landsbygden. Allmänna intressen i miljön vägs mot det allmänna intresset av en levande landsbygd.
- Adresssystemet måste kvalitetssäkras och hållas aktuellt.

Förslag till kommunala åtgärder 2007 och 2008

Kommunstyrelsen tar initiativ till en samlad diskussion i kommunkoncernen - en "Visionsdag" om framtida arbete i kommunens nämnder, styrelser, bolag och förbund vad gäller landsbygden och inriktningen på de generella förutsättningarnas betydelse för ökat boende och ökad sysselsättning .

De lägesredovisningar, förtydliganden och idéer som då kommer fram, med avseende på ovan nämnda politikområden, ligger till grund för sektorsvisa målformuleringar och konkreta åtgärder.

Förslag till kommunala åtgärder 2009 och 2010

Senast hösten 2008 genomför **kommunstyrelsen** en uppföljning/utvärdering av de insatser som föreslås enligt ovan i dialog med berörda intressenter. Eventuella behov av kommunala åtgärder för den senare halvan av mandatperioden kompletterar programmet.

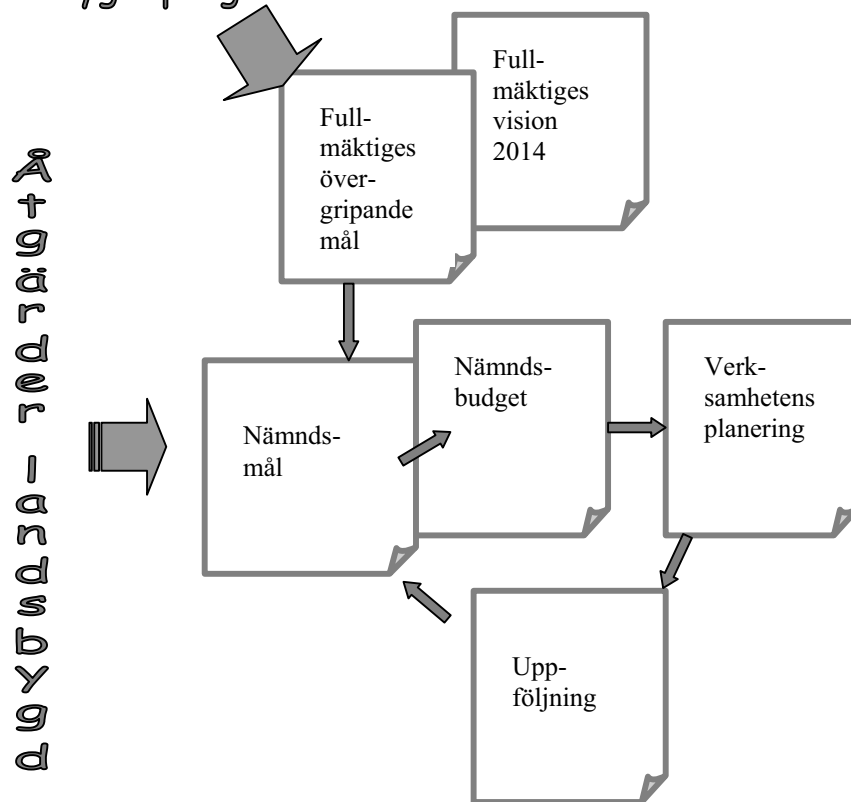
Strategi för programmets koppling till kommunens ekonomiska planering

För att landsbygdsarbetet ska få goda resultat behövs kunskap, samverkan, långsiktighet, resurser och uppföljning.

Resurser för genomförande av programmet

Programmets intentioner ska förverkligas stegvis inom respektive berörd nämnds och styrelses ansvarsområden. Kommunstyrelsen har därutöver en pådrivande och uppföljande roll.

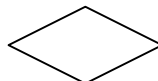
Landsbygdsprogrammet

Varje nämnd är unik att arbeta enligt programmets intentioner på det konkreta sätt den finner lämpligt med hänsyn till verksamhetens karaktär. I detta synsätt ingår även att ta ekonomiskt ansvar i nämndens budget för åtgärderna, om inte annat beslutas av kommunfullmäktige. Motsvarande gäller för kommunens bolag.

Dialog och samverkan

Vid kommunens arbete med de konkreta utvecklingsåtgärderna ska intentionerna i detta program samt kommunens demokratiprogram vara vägledande. Dialog, samråd och samverkan med fastighetsägare, föreningar, myndigheter, och andra organisationer skapar förutsättningar ett förtroendebaserat förhållningsätt i utvecklingsarbetet. LUKA och LRF:s kommungrupp och andra landsbygdsnätverk spelar här en viktig roll som ”dialogpartner”

Bilagor

Sveriges program för landsbygdsutveckling

En sammanfattning av programmet

Regeringen överlämnade den 20 juli 2006 ett förslag till nytt landsbygdsprogram till EU-kommissionen. Det nya programmet omfattar perioden 2007-2013 och har som övergripande mål att stödja en hållbar ekonomisk, ekologisk och social utveckling av landsbygden i Sverige. Programmet finansieras både från EU-budgeten och nationellt och omfattar totalt ca 35 miljarder kronor, eller ca 5 miljarder kronor per år.

Mål och prioriteringar

Programmet är uppdelat på fyra områden, så kallade axlar, vars mål och inriktning är gemensamma för EU-länderna. Axel 1 handlar om jord- och skogsbrukets konkurrenskraft och axel 2 om förvaltning av landsbygdens naturresurser. Målet för axel 3 är stödja en god utveckling av landsbygden som helhet. Axel 4/Leader – som nu blir en del av landsbygdsprogrammet – är en särskild metod för landsbygdsutveckling som utgår från lokala förutsättningar och initiativ.

I det svenska programmet finns för samtliga åtgärder några allmänna prioriteringar. T.ex. att utnyttja naturresurserna hållbart, att bevara ett öppet landskap med betande djur, att utveckla produktion av livsmedel med mervärden och att landsbygdens resurser används för att skapa nya tjänster, t.ex. produktion av bioenergi och hästverksamhet. Mål och prioriteringar i programmet tar sin utgångspunkt i den nationella strategin för landsbygdsutveckling som Sverige redovisade i juni 2006 och grundar sig till stor del på de förslag som redovisats av den parlamentariskt sammansatta Landsbygdskommittén.

Åtgärder i programmet

Axel 1 – Målet för åtgärder i axel 1 är att förbättra utvecklings- och konkurrenskraften hos företag inom jord- och skogsbrukssektorn, rennäring, livsmedelsproduktion och förädling. Axel 1 innehåller därför ökade stöd till kompetensutveckling, lärande och spridning av ny kunskap, förstärkt investeringsstöd och stöd till vidareförädling. Nytt i programmet är åtgärder för stöd till innovativt samarbete mellan producenter och andra aktörer samt ett stöd för samarbete kring infrastruktur med betydelse för den areella näringen. Startstödet finns för att främja nyetableringar och nya aktörer i sektorn.

Totalt omfattar åtgärderna inom axel 1 knappt 700 miljoner kronor per år, vilket är en ökning med ca 100 miljoner kronor jämfört med nuvarande program.

Axel 2 – Det övergripande målet för axel 2 är att bevara och utveckla ett attraktivt landskap med höga natur- och kulturvärden. Åtgärderna skall bidra till

att de nationella miljö kvalitetsmålen uppfylls, men också till att öka landsbyg- dens attraktionskraft för boende, besökande och för företagande.

Åtgärderna handlar om att bevara den biologiska mångfalden och höga kul- turvärden på jord- och skogsbruksmark samt inom renskötselområdet och för att minimera lantbrukets miljöbelastning. Förstärkningar görs för att bibehålla ett öppet och varierat landskap och riktas framför allt till skogs- och mellan- bygderna och till norra Sverige. Främjandet av ekologisk livsmedelsproduktion fortsätter med ökade stöd till certifierad produktion, i linje med de nya målen för ekologisk produktion och konsumtion. Nytt i programmet är åtgärder för att främja skogens biologiska mångfald och kulturmiljöer, stöd för anläggning av energigrödor, åtgärder för riskminimering vid användning av kemiska växt- skyddsmedel samt ett ökat regionalt inflytande över vissa insatser för biologisk mångfald och kulturmiljön. Målgruppen för stöden i axel 2 är brukare eller andra markförvaltare.

Totalt omfattar åtgärderna inom axel 2 drygt 3,5 miljarder kronor per år, vilket är en ökning med ca 500 miljoner kronor per år jämfört med nuvarande program.

Axel 3 – Övergripande mål för axel 3 är att skapa ett mer diversifierat närings- liv och en bättre livskvalitet på landsbygden. Åtgärderna ska stimulera lokalt entreprenörskap, företagande och affärsutveckling och bidra till att utveckla landsbygdsturismen. Stöd finns också till lokal utveckling, grundläggande tjäns- ter och bevarandet av natur- och kulturarvet. Åtgärderna inom axel 3 utfor- mas som investeringsstöd, stöd för inköp av externa tjänster eller projektstöd. Vidare kommer stöd att ges till kompetensutveckling för landsbygdsföretagen.

Åtgärderna i axel 3 ska samverka med andra insatser med betydelse för utveckling av landsbygden och vara väl förankrade i lokala och regionala ut- vecklingsplaner. Målgruppen för stöden i axel 3 är bredare än i övriga delar av programmet och omfattar olika landsbygdsföretagare och aktörer, i första hand så kallade mikroföretag med färre än tio helårsanställda och med en omsättning under 18 miljoner kronor per år.

Totalt omfattar åtgärderna ca 420 miljoner kronor per år, vilket är en ökning med ca 250 miljoner kronor jämfört med nuvarande program.

Axel 4/Leader – För axel 4 är det övergripande målet att främja lokal förank- ring, inflytande och samarbete i genomförandet av landsbygdsprogrammet. Den så kallade Leader-metoden för lokalt utvecklingsarbete bygger på lokala

partnerskap mellan näringsliv, ideella organisationer och den offentliga sektorn och ska i nästa programperiod kunna tillämpas i hela landet.

Totalt omfattar Leader och axel 4 ca 340 miljoner kronor per år, vilket är en ökning med över 200 miljoner kronor per år jämfört med dagens program. Insatserna utformas som stöd för samverkansprojekt där projekten syftar till att bidra till målen inom de tre övriga axlarna.

Fortsatt arbete

Under hösten fortsätter förberedelsearbetet nationellt. Jordbruksverket har en samordnande roll i arbetet med genomförandet av programmet. När det gäller förberedelserna regionalt och lokalt har länsstyrelserna en viktig roll. Varje län ska under hösten utarbeta strategier för hur man vill tillämpa programmets insatser i länet. Ambitionen är att stärka samordningen mellan landsbygdsprogrammets insatser och andra insatser för landsbygdsområdenas utveckling. Strategierna ska utarbetas i brett samråd med regionala och lokala aktörer inklusive näringsliv och ideell sektor. Sametinget kommer att ges en motsvarande roll i fråga om samiska insatser inklusive rennäringen.

Vidare information

- Mer information finner du på www.regeringen.se/lbu där det också går att prenumerera på ett nyhetsbrev om landsbygdsprogrammet. På webbplatsen finns länkar och informationsmaterial, bland annat hela programmet, *Förslag till Landsbygdsprogram för Sverige 2007-2013* och Landsbygskommitténs betänkande *På väg mot... En hållbar landsbygdsutveckling*. Annat informationsmaterial kring landsbygdsutveckling är *Sveriges nationella strategi för landsbygdsutvecklingen, sammanfattning*, och *Den strategiska inriktningen av kommande landsbygdsprogram, sammanfattning*.
- Jordbruksverkets webbplats, www.sjv.se, har också information liksom EU-upplysningens webbplats, www.eu-upplysningen.se, och Europeiska kommissionens webbplats, ec.europa.eu/index_sv.htm
- Svenska nätverket för Leader+ informerar om sitt arbete på sin webbplats, www.leaderplus.se
- På riksdagens webbplats, www.riksdagen.se, finns *Betänkande 2005/06: MJU13 Den övergripande strategiska inriktningen av kommande landsbygdsprogrammet m.m.*

REGERINGSKANSLIET

Jordbruksdepartementet

103 33 Stockholm

Produktion Jordbruksdepartementet

Artikelnr. Jo 06.019

Foto Elima Mwinyipembe

Läs mer www.regeringen.se/lbu

Leader+

Leader+ är från början ett av EU:s gemenskapsinitiativ som har som syfte att främja landsbygdsutvecklingen. Leader+ uppgift är att ge stöd till lokala utvecklingsgrupper, organisationer och företag för utvecklingsprojekt. I det nya LBU-programmet, 2007 –2013 kommer Leader att vara en genomförande metod som skall uppfylla målen i axlarna 1-3.

Målsättningen för Leader+ är att förbättra förutsättningarna för en stärkt ekonomi i området, vilket bidrar till att nya arbetstillfällen skapas och att förbättra de organisatoriska möjligheterna i samhället. Arbetet skall ha ett utpräglat underifrånperspektiv där lokala aktörer enas om och genomför en utvecklingsstrategi.

Leader skiljer sig från andra program för landsbygdsutveckling genom den speciella arbetsmetod som har utvecklats inom programmet.

Leader-metodens fördelar jämfört med andra arbetssätt är bl.a att:

- Den är en metod att öka den lokala demokratin och fördela beslutsansvar på ett nytt sätt.
- Den mobiliserar lokala resurser och lokal kompetens.
- Den initierar samarbete mellan sektorer av samhället som annars sällan samarbetar.
- Den frigör finansiella resurser som annars inte skulle ha varit tillgängliga för samhällsutveckling

Leader-metoden består av fem delar:

- **Arbetssättet.** LAG-gruppen arbetar i ett s.k. trepartnerskap. Ett partnerskap som består av privat, ideell och offentlig sektor som tillsammans arbetar för att utveckla ett område. Området är geografiskt avgränsat, med den fördelen att det inte behöver följa traditionella administrativa gränser. LAG-gruppen beslutar om fördelning av pengarna till enskilda projekt. Att finansiärerna genom s.k pottfinansiering överlåter beslutanderätten till LAG-gruppen (givetvis med ett regelverk som stöd) ger förutsättningar för att samarbetet ska utvecklas över sektors- och geografiska gränser.
- **Underifrånperspektiv.** Arbetet skall ha en lokal förankring. Det bygger på lokala initiativ och att trepartnerskapet gemensamt tar ansvar för den lokala utvecklingen, i enlighet med den lokala utvecklingsplan som man har tagit fram. De tre sektorerna har samma tyngd vid beslutsfattandet.
- **Nytänkande-Innovation.** Projekten skall vara nyskapande, antingen genom att bygga på hittills prövade koncept eller genom att vara nya för området.
- **Överförbarhet.** Erfarenheterna från Leader+ skall kunna föras över och användas i andra landsbygdsområden.
- **Nätverkande.** Programmet uppmuntrar nätverkande både lokalt inom området, mellan olika Leaderområden i Sverige som med andra Leaderområden i Europa.

2007-02-08
Leader+ Blekinge
Tommy Svensson
Verksamhetsledare

Kontaktinformation:

Länsstyrelsen Blekinge län
tel: 0455-87000
epost: lansstyrelsen@k.lst.se

Bilaga 3

Nytt EU-program för utvecklingen av Blekinges landsbygd

2007-01-24

En konferens på Elmia i Jönköping idag är avstamp för Sveriges nya landsbygdsprogram som gäller från år 2007 till 2013. [Läs mer](#)

Länsstyrelsen i Blekinge har tagit fram en inriktning för länet för tillämpningen av programmet.

Det nya landsbygdsprogrammet är mer omfattande än det tidigare programmet för landsbygdsutveckling och syftar till att främja tillväxt, konkurrenskraft, företagande och sysselsättning. Lokala engagemang skall särskilt uppmuntras. Dessutom har programmet höga ambitioner för miljön. Detta återspeglas i de olika stödformer som ingår i programmet såväl för jord- och skogsbrukare som för företagare.

Programmet vänder sig till alla som vill ägna sig åt landsbygdsutveckling eller närings- och företagsverksamhet på landsbygden.

Enligt inriktningen, som utgår från en analys av de för- och nackdelar som kännetecknar länets landsbygd, krävs att åtgärder vidtas inom flera samhällsfunktioner för att främja landsbygden som helhet.

Landsbygden kännetecknas av ett ökande nyföretagande. Nyföretagandet skall stödjas och kvinnliga företagare liksom att erfarenheter och idéer hos personer med utländsk bakgrund skall tas till vara.

Programmet är också en del av att miljömålen för länet kan uppnås och en viktig del att ta till vara och utveckla kulturlandskapets värden.

Åtgärder i skogsbygden och i skärgården skall särskilt beaktas.

Ett ökat samarbete med olika aktörer som näringslivsorganisationer och högskolor skall eftersträvas. Verksamheten enligt den s.k. Leader-metoden kommer att fortsätta.

Marknadsföring av produkter från länet liksom turismen är viktig och ska kunna ske såväl utanför länet som i andra länder.

Länsstyrelsen svarar för att programmet genomförs på regional nivå och till hjälp finns ett partnerskap med kommunerna, LRF, Länsbygderådet, Region Blekinge m.fl. samt en referensgrupp med bl.a. de olika intresseorganisationerna. Samordning skall ske med andra liknande program som strukturfondsprogrammet Regional konkurrenskraft och sysselsättning i Skåne – Blekinge och den nya Fiskefonden.

Under de två närmaste åren är stödet för Blekinge län ca. 40 miljoner kronor.

Ytterligare information om Landsbygdsprogrammet för Blekinge

kan fås av Lantbruksdirektör Birgitta Jonasson, tel: 0455 – 870 55, 0708-181601 och Ulf Kjellgren, tel 0455 – 871 71.

Senast uppdaterad: 2007-01-24
Sidansvarig: Christer Johansson

Grundförutsättningar för ett ökat boende och ett ökat företagande

- **Infrastruktur** *Bredband, El-Tele, Vägar, Kommunikationer*
- **Krisberedskap** *Viktigt! Det ser vi efter vintern storm!*
- **Skola/Barnomsorg** *Trygghet för sina närmaste viktigt! Bra marknadsföringsargument!*
- **Ökad trygghet** *vid behov av snabba räddningsinsatser. Översyn av adresssystemet behövs.*
- **Varuförsörjning** *Allt äldre befolkning – kan bli problem. Viktig fråga också för småorternas utveckling.*
- **Ökad kunskap** *Landsbygdens förutsättningar och kulturarvet. Ett första steg taget med Ire-projektet.*

Boende

- **Nybyggnation** *Att skapa ett positivt klimat för byggandet*
- **Tomtmark** *Inventering gjord och tomter hittade. Hur marknadsför vi?*
- **Tomma hus** *Inget jätteproblem. Information för ökad medvetenhet.*
- **Äldreboende** *En allt äldre och piggare befolkning ställer krav på bra och bekvämt boende för god livskvalitet*

Företagande/sysselsättning

- **Sommarjobb för ungdomar** *Ett sommarjobb jag aldrig glömmer..*
- **Nya verksamheter med fokus på helhetsyn** *Stort behov av att hitta nya verksamheter inom jord- och skogsbruk.*
- **Kulturturism** *Kan bli en förstärkning av företagen. Viktigt steg taget med LUKA steg IV, systerprojekt till Ire-projektet*
- **Nätverksbyggande** *Att börja bygga broar...*

Presentation av LUKA steg III

November 2003 presenterades den utvecklingsplan som hade tagits fram i ett projekt av landsbygdens människor. Cirka 130 personer var engagerade i det projektet. Det var väl förankrad på landsbygden och framtagen under demokratiska arbetsformer.

När planen antogs vid ett medlemsmöte fick styrelsen i uppdrag att fortsätta arbeta med utvecklingsplanen för att försöka förverkliga de tankar och idéer som hade kommit fram där.

Under våren 2004 bearbetades utvecklingsplanen i LUKAs styrelse och en arbetsgrupp tillsattes för att utarbeta en plan på hur vi skulle gå till väga. Resultatet blev ett nytt projekt med fokus på boende och företagandet på landsbygden. Detta kom vi fram till var det viktigaste för att landsbygden ska kunna utvecklas. Vi måste bli fler på landsbygden och företagandet måste utvecklas och öka!

Projektet startade i juli 2004 och avslutades i december 2004, ett kort och intensivt projekt! Projektet finansierades dels av Länsstyrelsen "entreprenörskap och lokal utveckling" samt av Karlshamns kommun med vardera 50 000 kr.

I början av projektet satsades mycket kraft på att marknadsföra projektet, vi ville ha så många som möjligt med i våra grupper för att diskutera frågorna. Vi delade ut flygblad till samtliga hushåll på landsbygden, cirka 3 000 postlådor. Dessutom sattes affischer upp i de olika bygderna och en annons samt reportage i Commersen och i dagstidningarna.

Under september startades olika arbetsgrupper upp, vi har haft grupper i Halasjöbygden, Åryd/Hällaryd, Mörrumsbygden, Ringamålabygden och i Asarumsbygden. Drygt 100 personer har varit engagerade i projektet. Projektledningen har varit ute och träffat de olika grupperna vid 14 olika tillfällen under hösten för att stödja och lyssna av hur arbetet har gått.

Målet var att vi skulle vara mer konkreta med förslag på olika åtgärder för att kunna öka boendet och ökat företagandet på landsbygden i kommunen. Det är svårigheten att bli tillräckligt konkret, men en hel del förslag har kommit fram. Dessutom finns det andra fördelar med att jobba på detta viset. Att få människor att mötas och sitta ner och diskutera är i sig en stor vinst. Mycket gott kan komma ur sådana möten och en av LUKAs målsättningar är just att öka engagemanget ute i bygderna och det tycker vi att vi lyckas ganska bra med. Målet är också att vi ska nå så många som möjligt, inte bara de människor som redan är engagerade i föreningar, det finns fler som inte är aktiva men som kan visa sig vara en stor tillgång och kanske senare också förstärker föreningarna i deras verksamhet. Att få människor engagerade är viktigt för demokratin.

Boende och Företagande på landsbygden

Grundförutsättningar

Det finns en del saker som krävs för att kunna utveckla boende och företagandet på landsbygden och som är gemensamma för detta.

Infrastruktur

Bredband

Krävs för att man ska kunna hänga med i utvecklingen över huvudtaget. Utan bredband på landsbygden får man ingen inflyttning! I dagens samhälle när man kan jobba och studera på distans samt sköta sina företag via internet är bredband en förutsättning!

El-Tele

Efter vinterns storm kan vi se hur sårbart vårt samhälle är och det drabbar i allra högsta grad landsbygden.

Vägnätet

Otrolig viktig fråga! Utan ett fungerande vägnät inget företagande på landsbygden. Hela kommunen är beroende av ett fungerande vägnät på landsbygden, var kommer t ex virket ifrån till Mörrums bruk och till hamnen?!

Kommunikationer/ Kollektivtrafik

En stor och svår fråga som är viktig. En viktig fråga är om informationen om de lösningar som trots allt finns når ut till dem som det berör. Enkäter om hur information och önskemål om hur man vill att det ska fungera bör göras.

Förslag till strategi:

LUKA tar initiativ till dialogmöten om infrastruktur i de olika bygderna. Representanter från kommun och andra berörda inbjuds att närvara för att svara på frågor och informera allmänheten.

Krisberedskap

Efter vinterns storm har vi upptäckt att det finns brister i hur samordningen och organisationen fungerar när det uppstår en kris på något sätt.

Förslag till strategi:

Vi vet att det finns en grupp som tittar på detta i kommunen. Det vore önskvärt att den nya handlingsplan som ska tas fram innehåller ett "landsbygdskapitel". LUKA vill och bör vara med i den grupp som utreder krisberedskapen i kommunen.

Skola/Barnomsorg

En bra skola och barnomsorg på landsbygden är ett bra marknadsföringsargument! Att ha en fungerande skola och en bra barnomsorg är mycket viktigt för dem som är beroende av detta. För att kunna satsa på sitt företag och sina arbeten är frågan av största vikt! Känner man inte trygghet i de här frågorna, fungerar inte det övriga.

Förslag till strategi:

En helhetssyn inom kommunen för att rädda och utveckla landsbygdsskolorna behövs. Resultatet av

Fullmäktigeberedningen om skolan bör spridas för att undvika ryktesspridning om skolornas framtid.

- Ökad trygghet** Sedan ett antal år har vi ett nytt adresssystem i kommunen. Detta är bra, när det fungerar. Att känna trygghet vid behov av snabba räddningsinsatser är viktigt för landsbygdsborna. Idag finns det brister i t ex skyltning, felmätningar, nya vägsträckningar och detta kan leda till långa väntetider på utryckningsfordon.
- Förslag till strategi LUKA tar initiativ till samrådsmöten med räddningstjänst och buggnadsnämnden i kommunen för att diskutera och utreda hur man förbättrar systemet.
- Varuförsörjning** Vi ser en utveckling att vi blir allt fler äldre i samhället. Detta kommer att ställa allt högre krav på varuförsörjningen.
- Förslag till strategi: Att lösa varuförsörjningen ett grundläggande arbete och ett samhällsansvar. En utredning bör göras där kulturnämndens konsumentorganisation tar initiativ och där handelsföreningar, LUKA och andra intressenter bör delta.
- Ökad kunskap** En ökad kunskap om vårt kulturarv och om landsbygdens förutsättningar är viktig att sprida. Vi är rädda för att framtiden kan innebära en ökad risk för konflikter och för att motverka detta är kunskap och medvetenhet viktigt.
- Förslag till strategi Ett viktigt steg är taget i och med kommunen satsningar på Ire natur- och kulturskola i det nya projektet. Även LUKA är med i ett systerprojekt där vi ska utveckla landsbygden i stort med Ire som ett nav och utgångspunkt. Detta projekt kommer också att innebära satsningar på kulturturism.

Boende

I projektet har fokus legat på frågorna om tomtmark och förutsättningarna för ett bra boende på landsbygden. Det är viktigt att komma ihåg att förutsättningarna är olika för de olika delarna av landsbygden. I de mer tätortsnära delarna upplevs inte hoten mot basservicen på landsbygden på samma sätt som i områdena i skogsbygden t ex.

Nybyggnation

Att bygga ett nytt hus eller renovera ett gammalt är ett stort steg. Ofta är man oerfaren, man känner inte till regler som gäller och är beroende av mycket råd och hjälp. Det är mycket viktigt att bli bemött på ett positivt sätt. Det är också viktigt att man får rätt rådgivning när det gäller t ex bästa miljölösningar vid nybyggnationer och renoweringar.

Förslag till strategi

LUKA tar initiativ till att anordna dialogmöten ute i bygderna där representanter från byggnadsnämnd, miljöförbundet Väst och andra aktörer som har information och kan svara på frågor angående byggande och renowering av hus. Att få igång dialogen med landsbygdsborna kan vara mycket positivt för att få igång byggandet på landsbygden. Ev kan utställningsmaterial om t ex byggnadsstilar användas. Vid dessa möten kan kontakten med intresserade markägare stärkas.

Före dialogmöten bör strategin diskuteras med t ex byggnadsnämndens presidium och statsmiljökontoret för att förbereda dessa möten.

Tomtmark

Inventering av tomtmark har gjorts. Se karta. Det finns tomtmark där markägaren är tillfrågad och har givit sitt medgivande, det finns en hel del kommunalt ägd mark på landsbygden och det finns en visionär bild där bebyggelse skulle kunna vara möjlig.

Förslag till strategi

Viktigt att kunna marknadsföra ledig tomtmark i hela kommunen. Kan kommunens hemsida vara en väg? LUKA sköter kontakter med markägare och förmedlar ansökningshandlingar och kontakter med byggnadsnämnden.

Tomma hus

Vi upplever inte tomma hus som ett större problem i kommunen. De flesta hus som blir till salu säljs snabbt, men tyvärr i många fall till sommarboende och det är ett problem. Tvärt om upplever vi det som ett problem att det finns för få hus och att efterfrågan är ganska stor på framför allt "hästgårdar".

Förslag till strategi

Information och påverkan människor emellan är viktig. Att informera mäklare och kreditgivare är också viktigt. LUKA tar initiativ till en träff med mäklare i kommunen för att tala om

hur landsbygdsborna ser på saken och kanske hitta vägar för att informera om de olika bygderna där hus blir till salu.

Äldreboende

Detta är en fråga som har diskuterats mycket ute i grupperna. Befolkningen kommer att bli allt äldre, men också kommer den äldre befolkningen att vara friska längre. Vi tror att många äldre vill ha ett bekvämare boende, men ändå bo kvar i sin hembygd. Ett bekvämt boende med bra livskvalitet som är anpassat till äldre är svårt att hitta på landsbygden. Om det fanns t ex enplans, mindre hus/lägenheter som var lättskötta och i attraktiv miljö kunde detta frigöra hus till unga familjer. De äldre kunde bo kvar längre i sin hembygd och samtidigt ha en god livskvalitet.

Förslag till strategi

Detta är en viktig fråga för LUKA. En arbetsgrupp för framtidens äldreboende har bildats i kommunen. LUKA vill gärna samråda med arbetsgruppen i denna fråga. Kan studieförbunden vara en resurs med cirkelverksamhet om dessa frågor ute i bygderna?

Företagande

Inventeringen av företagen på landsbygden inkl jord- och skogsbruk har varit en viktig del av projektet. Vi har **inte** fått en fullständig och detaljerad lista över företag, men vårt huvudsyfte har uppnåtts. Cirka 350 företag har inventerats som har sitt säte på landsbygden, företag i tätorterna är inte med i denna förteckning. Vi har fått ett bra mått på företagsamheten och kreativiteten som finns på landsbygden. Vi har också fått en god bild av vilka krafter, ibland ideella, som håller vårt landskap öppet och skapar våra vackra vyer. Jord- och skogsbrukarens roll som landsbygdsregissör och landskapskonstnär har förstärkts.

Behovet av diversifiering/förstärkning av våra jord- och skogsbruksföretag har blivit mer aktuell. Man behöver hitta nya meningsfulla grödor för att bidra till ett naturligt öppethållande av våra marker. Kopplingen till miljömål och de gröna näringarnas potential som framtida energiproducent har förstärkts genom projektet.

Sommarjobb

Att vara ung i dag är tufft. Det är svårt att få sommarjobb och hitta meningsfull sysselsättning. Att få ett riktigt jobb är mycket viktigt när man är ung, det stärker ungdomarnas självkänsla, att få tjäna egna pengar är också viktigt inför framtiden. Vi tror att landsbygdens företag skulle kunna erbjuda fler ungdomar sommarjobb. På så sätt skapar vi intresse för landsbygden och kan föra över viktiga kunskaper om vårt kulturarv m m.

Nya verksamheter

Behovet av diversifiering och utveckling av de befintliga jord- och skogsbruken har uppmärksammats genom detta projekt. Det är viktigt att hitta meningsfulla grödor för att kunna behålla det öppna landskapet i framtiden. Det har framkommit förslag på nya grödor och verksamheter som är värda att utredas.

Biogas av vall: En gröda som passar vårt mellanbygdslandskap bra. Ur miljöperspektiv bör det vara en aktuell fråga.

Uppvärmning av bostäder: Finns det intresse av alternativa uppvärmningsmöjligheter för våra bostäder? Text kan spannmål vara en lämplig gröda för detta ändamål.

Lokal produktion-distribution av livsmedel: En modern anläggning för mottagning, lagring, tvättning och packning samt distribution av livsmedel. Kombinera gärna med saluhall/bondehus. Undersök samarbete med grannkommuner.

Utveckla turismen med hjälp av natur och kultur: Intressant område med stor utvecklingspotential som kan vara viktigt för jord- och skogssektorn.

Förslag till strategi

LUKA tar initiativ till diskussioner i en mindre grupp med bland annat Hushållningssällskapet, kontaktpolitiker, LRF:s kommungrupp och näringslivskontoret .

I nästa steg inbjuds till information och fortsatta diskussioner med näringspolitiska gruppen i kommunen.

Ett nytt projekt när det gäller utveckling av landsbygdsturismen startar redan under sommaren, LUKA steg IV, ett systerprojekt till kommunens eget Ire-projekt.

Nätverksbyggande

Att bygga broar mellan företagare är mycket positivt. Att bilda nätverk måste vara till nytta för den enskilde företagaren och kan göras på olika sätt, t ex branschriktade nätverk

Förslag till strategi

Projektet har redan givit effekt så till vida ett förstadiet till en företagarförening har bildats i Åryd. Detta är mycket positivt.

Näringslivskontoret och LUKA tillsammans kan genomföra företagarräffar, seminarier etc. Att stimulera till kontakter mellan företagare tror vi är positivt och utvecklande för alla.